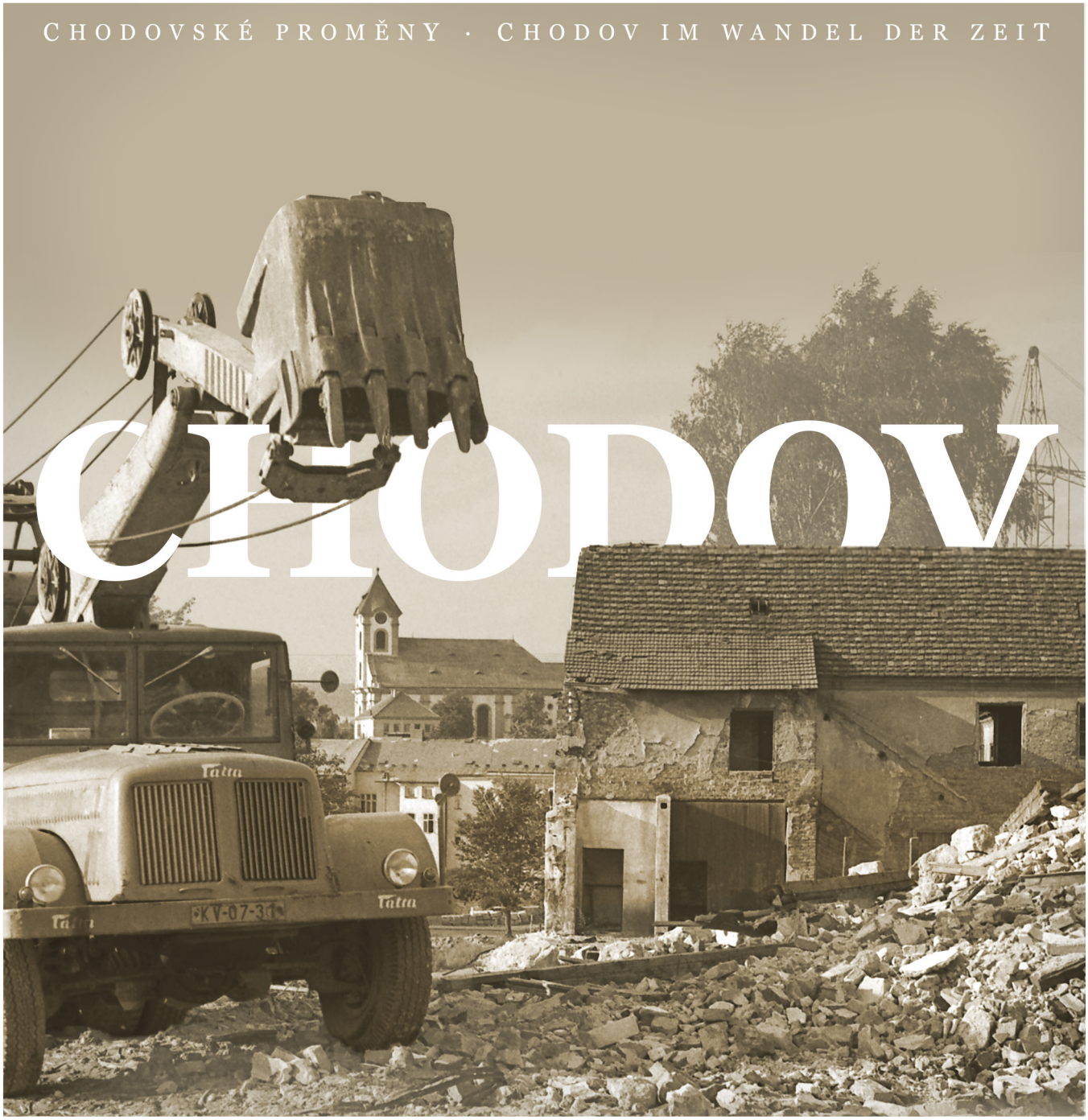
CHODOVSKÉ PROMĚNY · CHODOV IM WANDEL DER ZEIT

CHODOV

MILOŠ BĚLOHLÁVEK

CHODOVSKÉ PROMĚNY
CHODOV IM WANDEL DER ZEIT

© Město Chodov 2018

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, milí Chodováci.

Město Chodov prošlo za poslední století mnoha změnami a každá se výrazně a osudově zapsala do jeho tváře. Historické, politické a bohužel i válečné události vždy zásadním způsobem zasáhly do života obyvatel našeho města. Není na nás soudit, proč k nim došlo, a co k těm změnám vedlo, ale máme dnes jedinečnou možnost porovnat a posoudit, kam tyto historické události Chodov posunuly a jak proměnily naše město a život lidí v něm. Publikace, kterou držíte v ruce, Vám proto představuje posledních sto let tak, jak prošly ulicemi Chodova.

Věřím, že procházením stránek se budete moci, alespoň symbolicky, projít ulicemi našeho města tak, jak je viděli a prožili naši předkové a předchůdci. Přeji Vám příjemné chvíle strávené nad touto brožurou.

Patrik Pizinger
starosta

Sehr geehrte Leserinnen, sehr geehrte Leser, liebe Bewohner und Bewohnerinnen von Chodov,

die Stadt Chodov hat im vergangenen Jahrhundert viele Veränderungen durchgemacht, und jede von ihnen hat den Charakter der Stadt auf schicksalhafte Weise geprägt. Historische, politische und leider auch kriegerische Ereignisse haben das Leben der Bewohner unserer Stadt auf grundlegende Weise verändert. Es ist nicht an uns zu urteilen, warum es zu diesen Veränderungen kam und was zu denselben geführt hatte, allerdings haben wir heute die einzigartige Chance zu vergleichen und zu beurteilen, wohin diese historischen Ereignisse Chodov geführt sowie wie sie unsere Stadt und das Leben der Bewohner beeinflusst haben. Die Publikation, die Sie gerade in den Händen halten, präsentiert Ihnen die letzten einhundert Jahre so, wie sie durch die Straßen und Gassen Chodov geflossen sind.

Ich hoffe, dass Sie beim Blättern in dieser Publikation – zumindest symbolisch – die Straßen unserer Stadt so wahrnehmen werden, wie sie unsere Vorfahren und Vorgänger gesehen und erlebt haben.

Ich wünsche Ihnen schöne Momente beim Lesen dieser Broschüre.

Ihr Patrik Pizinger
Bürgermeister

CHODOVSKÉ PROMĚNY

Dějiny města Chodova posledních sta let nejsou ničím jiným, než dějinami zásadních změn. Během jednoho století zažilo naše město víc dějinných zvratů, nežli kdykoliv před tím. Do dvacátého století vstupoval Chodov jako součást Rakouska-Uherska, jako malé, ale velmi rychle rostoucí město s bohatou průmyslovou a důlní tradicí. Většina budov, které jsme si zvykli označovat jako „starý Chodov“, pochází právě z doby končícího dlouhého 19. století. Tehdy se totiž tvář naší obce změnila poprvé. Zmizely venkovské chalupy a nahradily je činžovní domy, řemeslnické dílny, továrny a dělnické kolonie. Chodovské průmyslové podniky, reprezentované především oběma porcelánkami (Haas & Czjzek a Richter, Fenkl & Hahn) a Gaschovou strojírnou, zaměstnávaly více než polovinu ekonomicky produktivních obyvatel obce, za prací přicházeli stále noví a noví lidé. Počet obyvatel přesáhl šest tisíc.

Pak přichází první světová válka - nejhorší vojenský konflikt, který do té doby proběhl – a zcela mění podstatu starého světa. Stovky Chodováků odchází na frontu a mnoho z nich se už nikdy nevrátilo zpátky, ženy nastupují na uprázdněná místa v továrnách, k životu se probouzí socialistické a komunistické hnutí. Starý svět, svět vídeňského valčíku a staletých pořádků, zanikl společně s prvními výstřely světové války. Čtyřleté boje přerušily překotný ekonomický a demografický rozvoj a na jejich konci se Chodov stal součástí nově vzniklého Československa. Přicházejí také první čeští obyvatelé, většinou zaměstnanci státních institucí – četníci, železničáři, pošťáci a učitelé. S tím se většina obyvatelstva, tvořeného do té doby z 99% Němci, smiřovala jen těžko a dvacátá léta jsou tak ve znamení česko-německých konfliktů, naschválů a provokací. Když už se zdálo, že by se situace mohla uklidnit, zasahuje celý svět velká hospodářská krize. Ta postihuje především spotřební průmysl, v Chodově tedy typicky výrobu porcelánu a skla, ale zasahuje bez výjimky všechna odvětví hospodářství. V po-

hraničí je situace velmi vážná a ruku v ruce s nezaměstnaností a dlouhodobou frustrací přichází i radikalizace a touha po rychlých a jednoduchých řešeních. V pohraničí čím dál více obyvatel volí nacionalistickou SdP Konrada Henleina a sen o možnosti společného soužití Čechů a Němců se rychle rozpadá. Po Mnichovské dohodě v září 1938 je Chodov připojen k Německu a kromě Čechů z něj prchají i antifašisté, komunisté, židovští a romští obyvatelé.

Druhá světová válka znamená pro místní obyvatelstvo asi nejzásadnější změnu. Po jejím konci je totiž rozhodnuto o nuceném vysídlení původního německého obyvatelstva a tvář Chodova se definitivně mění. Lidé, jejichž rodiny zde žily v některý případech i stovky let, museli odejít do Německa a přicházejí noví obyvatelé z českého vnitrozemí, ale také ze Slovenska, Maďarska nebo Slezska. Původně šestitisícové město má najednou necelé tři tisíce obyvatel, ne všechny domy se podařilo zabydlet. Mnoho budov, které nebyly z důvodů hospodářské krize a následné světové války opravovány od počátku 30. let, byly v havarijním stavu a mnoho z nich nevyhovovalo hygienickým podmínkám.

Klíčovou změnu přináší rok 1958. Tehdy je rozhodnuto o výstavbě palivového kombinátu na Vřesové, začíná jednání o výstavbě nového závodu Buzuluku (dnešní Chodos Chodov). Rozjíždí se plány na výstavbu sídliště v Chodově a s tím přichází další velká změna. Jen během let 1961 – 1965 je v Chodově vybudováno 1467 bytů a počet obyvatel raketově roste na téměř osm tisíc. Do malého, prakticky vesnického Chodova, se stěhuje téměř šest tisíc nových obyvatel během pěti let. S tím souvisí nutnost vybudovat odpovídající infrastrukturu, staví se školy, silnice a obchody. Protože volná plocha nestačí rychlému tempu výstavby, dochází brzy k demolici původních částí města. Od roku 1965 začíná postupně mizet stará část Chodova a je nahrazována panelovými domy.

V dalších etapách je pak do konce 70. let původní zástavba prakticky zcela zničena a počet obyvatel vzrostl na více než patnáct tisíc.

A to vše je důvod, proč držíte v rukách tuto brožuru. Naše město prodělalo za pouhých sto let mnoho změn. Spousty staveb, které zde stály někdy i po staletí, už v jeho ulicích nenajdeme. Některé budovy se změnily k nepoznání, mnoho jich vzniklo zcela nově. Na následujících stranách se proto na jednotlivé části našeho města můžete podívat a sledovat, jak se měnily v průběhu 20. století. Dějiny nás ovlivňují více, než si myslíme, a je dobré vědět, proč město kolem nás vypadá tak, jak vypadá. Říká se, že „Kdo nezná svou minulost, je odsouzen ji opakovat“. To není úplně pravda. Historie se neopakuje, ale může nám říct mnohé o tom, kdo jsme a kde žijeme.

CHODOV IM WANDEL DER ZEIT

Die Geschichte der Stadt Chodov war in den vergangenen einhundert Jahren nichts anderes als eine Geschichte grundlegender Veränderungen. Innerhalb eines Jahrhunderts erlebte unsere Stadt mehr historische Wendepunkte als jemals zuvor. Zu Beginn des 20. Jahrhunderts gehörte Chodov als eine kleine, aber sehr schnell wachsende Stadt mit einer lange zurückreichenden Industrie- und Bergbautradition zu Österreich-Ungarn. Die meisten Gebäude, die wir gewöhnt sind als „altes Chodov“ zu bezeichnen, stammen gerade aus der Zeit des sich gen Ende neigenden 19. Jahrhunderts. Damals hatte sich nämlich unsere Ortschaft zum ersten Mal verändert. Die Häuser im ländlichen Stil verschwanden und wurden ersetzt durch mehrstöckige Mietshäuser, Handwerksstätten, Fabriken und Arbeiterkolonien. Die Industriebetriebe in Chodov, vor allem durch die beiden Porzellanmanufakturen (Haas & Czjzek und Richter, Fenkl & Hahn repräsentiert) und die Gasch-Maschinenfabrik, beschäftigten mehr als die Hälfte der wirtschaftlich produktiven Ortsbewohner, und es kamen immer mehr neue Menschen hierher, um Arbeit zu finden. Die Einwohnerzahl lag schnell bei mehr als 6 000.

Danach kam der Erste Weltkrieg – der schlimmste militärische Konflikt, den es bis dahin gegeben hatte – und dieser änderte die gesamte Struktur der alten Welt. Hunderte von Einwohnern Chodovs gingen an die Front, und viele von ihnen kehrten nicht mehr zurück. Die Frauen mussten die freigewordenen Stellen in den Fabriken besetzen, die sozialistische und kommunistische Bewegung erfuhr einen enormen Zulauf. Die alte Welt, die Welt des Wiener Walzers und jahrhundertealter Ordnungen, verschwand gemeinsam mit den ersten Schüssen des Ersten Weltkriegs. Die vier Jahre andauernden Kämpfe unterbrachen die jähe wirtschaftliche und demographische Entwicklung, und an ihrem Ende wurde Chodov zu einem Bestandteil der neu gegründeten Tschechoslowakei. Es kamen auch die ersten tschechoslowakischen Einwohner, meist Angestellte staatlicher Behörden – Polizeibeamte,

Bahnangestellte, Postbeamte und Lehrer. Damit konnte sich die Mehrheit der Einwohner, das bis dahin aus 99 % Deutschen bestanden hatte, nur schwer abfinden, sodass die gesamten 1920er Jahre unter dem Zeichen deutsch-tschechischer Konflikte, Gemeinheiten und Provokationen standen. Als es schon den Anschein machte, als würde sich die Situation beruhigen, wurde die ganze Welt von einer Wirtschaftskrise erfasst. Diese betraf vor allem die Verbrauchsindustrie, in Chodov also die Porzellan- und die Glasmanufaktur, jedoch ausnahmslos auch alle anderen Wirtschaftsbereiche. Im Grenzgebiet war die Situation sehr ernst, und Hand in Hand mit der Arbeitslosigkeit und der langanhaltenden Frustration kam es auch zu einer Radikalisierung und Sehnsucht nach schnellen und einfachen Lösungen. Im Grenzgebiet wählten immer mehr Menschen die nationalsozialistische SdP von Konrad Henlein, und der Traum von der Möglichkeit eines friedlichen Zusammenlebens von Tschechen und Deutschen löste sich schnell in Luft auf. Nach dem Münchner Vertrag vom September 1938 wurde Chodov Deutschland angeschlossen, und außer den Tschechen verließen auch die Antifaschisten, Kommunisten, Juden und Roma das Land.

Der Zweite Weltkrieg bedeutete die wohl größte Veränderung. Nach dessen Ende wurde nämlich über die Zwangsvertreibung der ursprünglichen deutschen Einwohner entschieden, wodurch sich Chodov endgültig veränderte. Die Menschen, deren Familien hier in manchen Fällen sogar ganze Jahrhunderte gelebt hatten, mussten den Ort gen Deutschland verlassen, und es kamen neue Menschen nicht nur aus dem Landesinneren hierher, sondern auch aus der Slowakei oder aus Schlesien. Die Stadt mit ursprünglich 6 000 Einwohnern hatte plötzlich nur mehr knapp 3 000 Einwohner, und nicht alle Häuser konnten erneut besetzt werden. Viele Gebäude, die wegen der Wirtschaftskrise und des nachfolgenden Weltkriegs seit Beginn der 1930er Jahre nicht renoviert wurden, befanden sich in einem katastrophalen Zustand, und viele Häuser entsprachen nicht mehr den hygienischen Anforderungen.

Eine grundlegende Veränderung brachte das Jahr 1958. Damals wurde über den Bau eines Treibstoffkombinats in Vřesová entschieden, und es wurden Verhandlungen über die Errichtung eines neuen Betriebs der Firma Buzuluk (heute Chodos Chodov) aufgenommen. Infolgedessen kam es zur Erarbeitung von Plänen zum Bau einer Plattenbausiedlung in Chodov, was mit einer weiteren großen Veränderung einherging. Allein in den Jahren 1961–1965 wurden in Chodov 1467 Wohnungen errichtet, und die Einwohnerzahl stieg raketenhaft auf beinahe 8 000 an. In das kleine, praktisch dörfliche Chodov zogen innerhalb von fünf Jahren etwa 6 000 neue Einwohner. Das machte die Bereitstellung einer entsprechenden Infrastruktur notwendig. Schulen, Straßen und Geschäfte wurden gebaut. Aufgrund der Tatsache, dass die Freiflächen dem schnellen Bautempo nicht genügten, kam es alsbald zur Demolierung der ursprünglichen Stadtteile. Ab 1965 verschwand der historische Teil Chodovs nach und nach, und er wurde durch Plattenhäuser ersetzt. In den darauffolgenden Etappen wurde bis Ende der 1970-er Jahre die ursprüngliche Baustruktur praktisch vollständig zerstört, und die Einwohnerzahl stieg auf mehr als 15 000 an.

Und das alles ist der Grund dafür, warum Sie jetzt diese Broschüre in den Händen halten. Unsere Stadt erfuhr in lediglich einhundert Jahren sehr viele Veränderungen. Viele Bauten, die hier über Jahrhunderte gestanden hatten, sind in den Straßen der Stadt nicht mehr zu finden. Einige Gebäude sind nicht mehr wiederzuerkennen, und viele sind vollkommen neu. Auf den folgenden Seiten können Sie nun die Teile unserer Stadt näher betrachten und sich ansehen, wie sie sich im Laufe des 20. Jahrhunderts verändert haben. Die Geschichte hat größere Auswirkungen auf uns, als wir meinen; und es ist gut zu wissen, warum die Stadt um uns herum so aussieht, wie sie aussieht. Es heißt: „Wer seine Vergangenheit nicht kennt, der ist dazu verurteilt sie zu wiederholen“. Das ist jedoch nicht ganz wahr. Geschichte wiederholt sich nicht, aber sie kann uns vieles darüber verraten, wer wir sind und wo wir leben.

Pohled na nejvýraznější dominantu Chodova, kostel svatého Vavřince kolem roku 1911.

Ein Blick auf die markanteste Dominante Chodovs, die Kirche des Heiligen Laurentius, um das Jahr 1911.

Pohled přes Felixův most (Felixbrücke) na kostel a spořitelnu v roce 1943.

Ein Blick über die Felixbrücke auf die Kirche und die Sparkasse im Jahre 1943.

Husova ulice během demolice původní zástavby na přelomu 60. a 70. let...

Die Straße Husova während der Demolierung an der Wende der 1960er und 1970er Jahre...

...a pohled ze stejného místa ke kostelu dnes (2018).

...und der Blick von derselben Lokalität Richtung Kirche heute (2018).

Nejstarší pohled na centrum města zachytil v roce 1897 z věže kostela Carl Gasch.

Der älteste Blick auf das Stadtzentrum wurde im Jahre 1897 vom Kirchenturm durch Carl Gasch aufgenommen.

Centrum města s dnešní Staroměstskou ulicí ve třicátých letech 20. století.

Das Stadtzentrum mit der heutigen Straße Staroměstská ulice in den 1930er Jahren.

Staroměstská ulice před rekonstrukcí v roce 2002...

Die Straße Staroměstská vor den Sanierungsarbeiten im Jahre 2002...

...a dnešní stav (2018).

...und heute (2018).

Plankenheimova (dnešní Husova) ulice tvořila po staletí významnou silniční osu města (1937)...

Die Plankenheimstraße (heute Husova) bildete über Jahrhunderte eine bedeutende Straßenachse der Stadt (1937)...

...avšak během 20. století došlo prakticky k její totální likvidaci.

...im 20. Jahrhundert kam es jedoch praktisch zu ihrer totalen Liquidation.

Volný pozemek na počátku Plankenheimovy ulice před výstavbou Heinzmannovy vily,
která se jako jedna z mála původních budov dochovala dodnes...

Ein unbebautes Grundstück am Anfang der Plankenheimstraße...

... a Heinzmannova vila v polovině 20. let 20. století.

...und die Heinzmann-Villa Mitte der 1920er Jahre.

Vilu vystavěl a obýval až do roku 1945 ředitel chodovské měšťanské školy Franz Heinzmann.

Errichtet und bewohnt wurde die Villa bis zum Jahr 1945 vom Direktor der Bürgerschule in Chodov Franz Heinzmann.

Poté v ní sídlila mimo jiné Základní umělecká škola a dnes je v soukromých rukách.

Danach hatte hier unter anderem die Kunstgrundschule Chodov ihren Sitz. Heute ist sie in privaten Händen.

Plankenheimova ulice s historickou budovou c.k. poštovního úřadu (vlevo) v roce 1915.

Die Plankenheimstraße mit dem historischen Gebäude des k.u.k. Postamts (links) im Jahre 1915.

Naproti poštovnímu úřadu stál hostinec U Slunce (vpravo).

Gegenüber dem Postamt stand das Gasthaus „U Slunce“ (rechts).

Demolice původní zástavby v dnešní Husově ulici…

Der Abriss der ursprünglichen Objekte in der heutigen Straße Husova ulice…

…a stejné místo dnes.

…und dieselbe Lokalität heute.

Jednou z mála zachovaných budov z původní Plankenheimovy ulice je vila továrníka Antona Langera, stav v 60. letech...

Eines der wenigen erhaltenen Gebäude ist die Villa des Industriellen Anton Langer, Aussehen aus den 1960er Jahren...

...a dnes v této vile sídlí Dům dětí a mládeže Bludiště Chodov.

...heute ist in dieser Villa das Haus für Kinder und Jugendliche „Bludiště“ untergebracht.

Architektonicky zajímavou částí starého Chodova byla hornická kolonie.

Ein architektonisch interessanter Teil des historischen Teils von Chodov war die Bergmannskolonie.

Ta vznikla podle plánů slavného architekta Rudolfa Welse v roce 1924.

Die nach den Plänen des berühmten Architekten Rudolf Wels im Jahre 1924 erbaut wurde.

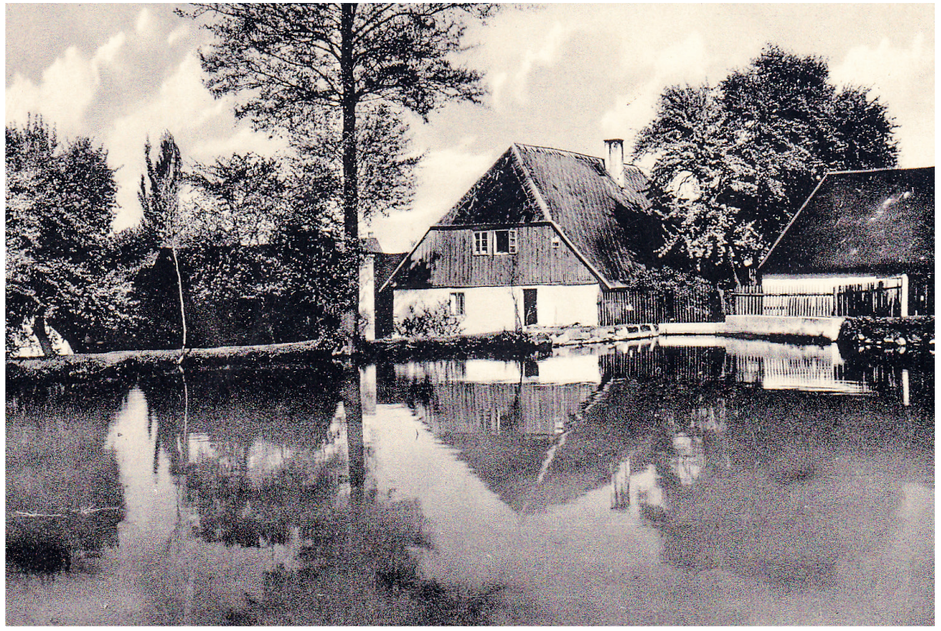
Hornická kolonie na konci 60. let, před svou demolicí…

Die Bergmannskolonie Ende der 60er Jahre, vor ihrer Demolierung…

…a dnešní náměstí 9. května.

…und der heutige Platz „Náměstí 9. května“.

Od 16. století je v Horním Chodově historicky doložený panský mlýn...

Seit dem 16. Jahrhundert war in Horní Chodov (Ober-Chodau) eine Herrenmühle historisch belegt...

...na jehož místě se dnes nachází Penny Market a přilehlé parkoviště.

...an ihrer Stelle befindet sich heute ein Penny Markt samt Parkplatz.

Jedním z největších statků na chodovském panství byl po staletí Železný dvůr, na snímku ve třicátých letech...

Einer der größten Gutshöfe in Chodov war über Jahrhunderte der Železný dvůr (Eisenhof), Aufnahme aus den 1930er Jahren...

...a stejné místo v roce 2018.

...und dieselbe Lokalität im Jahre 2018.

Kostel svatého Vavřince na nejstarší známé fotografii v roce 1893...

Die Kirche des Heiligen Laurentius auf dem ältesten bekannten Foto im Jahre 1893...

...a stejný pohled v době druhé světové války.

...und derselbe Blick im Zweiten Weltkrieg.

V šedesátých letech došlo k postupné demolici zástavby v okolí kostela. Snímek z počátku 70. let...

In den 1960er Jahren kam es zu einer schrittweisen Demolierung der Bauten in der Umgebung der Kirche. Eine Aufnahme aus den frühen 1970er Jahren...

...a pohled ze stejného místa v současnosti.

...und ein Blick vom selben Standpunkt heute.

Kostel svatého Vavřince s původní budovou fary na snímku Carla Gasche z roku 1897...

Die Kirche des Heiligen Laurentius mit dem ursprünglichen Pfarrgebäude auf einem Bild von Carl Gasch aus dem Jahr 1897...

...stejné místo v době druhé světové války...

...dieselbe Lokalität während des Zweiten Weltkriegs...

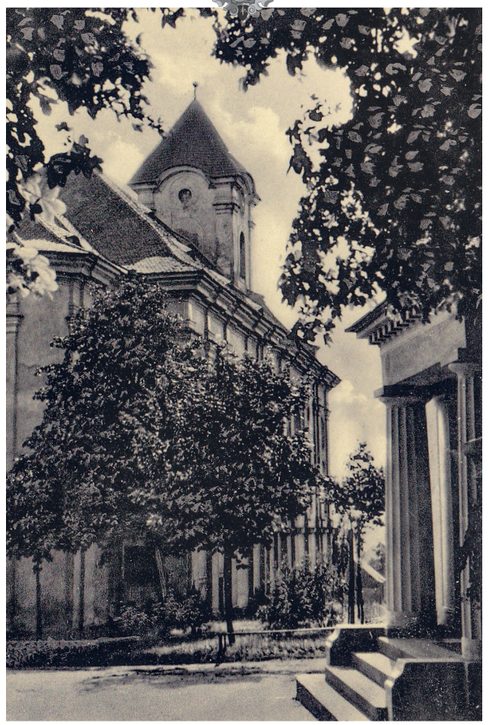
... v polovině 70. let 20. století...

...Mitte der 1970er Jahre...

...a v současnosti (2018).

...und heute (2018).

Pohled na kostel svatého Vavřince ze hřbitova na počátku 30. let 20. století...

Ein Blick auf die Kirche des Heiligen Laurentius vom Friedhof aus, Anfang der 1930er Jahre...

...a stejné místo v roce 2018.

...und dieselbe Lokalität im Jahre 2018.

Slavnostní svěcení praporu chodovských ostrostřelců před tehdejší budovou radnice v roce 1908...

Die feierliche Weihe der Fahne der Chodov-Scharfschützen vor dem damaligen Rathaus im Jahre 1908...

...a dnešní budova Infocentra v roce 2018.

...und das heutige Gebäude des Informationszentrums im Jahre 2018.

Po staletí patřil ke koloritu města hostinec U Jelena na chodovském náměstí (1904).

Über Jahrhunderte hinweg gehörte das Gasthaus „Hirsch“ auf dem Marktplatz zum Kolorit der Stadt (1904).

Ten prošel zásadní rekonstrukcí po požáru v roce 1905.

Nach einem Brand im Jahre 1905 wurde es einer Generalrekonstruktion unterzogen.

Hostinec na snímku z počátku 60. let...

Das Gasthaus auf einem Bild aus den frühen 1960er Jahren...

...než ustoupil výstavbě nové silnice.

...bevor es dem Bau einer neuen Straße weichen musste.

Kostelní ulice vedle restaurace u Jelena v 60. letech…

Die Kirchstraße neben dem Restaurant „U Jelena“ in den 1960er Jahren…

…a totožné místo dnes – zachovaly se původní stromy.

…und dieselbe Lokalität heute – erhalten sind die alten Bäume.

Městský národní výbor s bustou V. I. Lenina na konci 80. let...

Städtischer Nationalausschuss mit der Büste V. I. Lenins Ende der 1980er Jahre...

...dnes Dům U Vavřince, sídlo Infocentra a Galerie.

...heute das Haus „U Vavřince“, Sitz des Informationszentrums und der Galerie.

Hlavní chodovská třída v době druhé světové války (tehdy Hitlerova ulice)...

Die Hauptstraße in Chodov im Zweiten Weltkrieg (damals Hitlerstraße)...

...koncem 80. let 20. století...

...Ende der 1980er Jahre...

...před rekonstrukcí v roce 2002...

...vor der Renovierung im Jahre 2002...

...a dnes (2018).

...und heute (2018).

Příjezd německých okupačních vojsk v říjnu 1938 do Chodova...

Ankunft der deutschen Besatzungsmacht im Oktober 1938 in Chodov...

...a pohled ze stejného místa na budovu městské knihovny v současnosti.

...Blick von derselben Stelle auf das Gebäude der Stadtbibliothek heute.

Vedle centra města vyrostlo koncem 20. let 20. století moderní kino a divadlo, zde celá ulice v roce 1930...

Neben dem Stadtzentrum wurden Ende des 20. Jahrhunderts ein modernes Kino erbaut. Hier die ganze Straße im Jahre 1930...

...a stejná ulice (dnešní Komenského) v roce 2018.

...und dieselbe Straße (heute Komenského) im Jahre 2018.

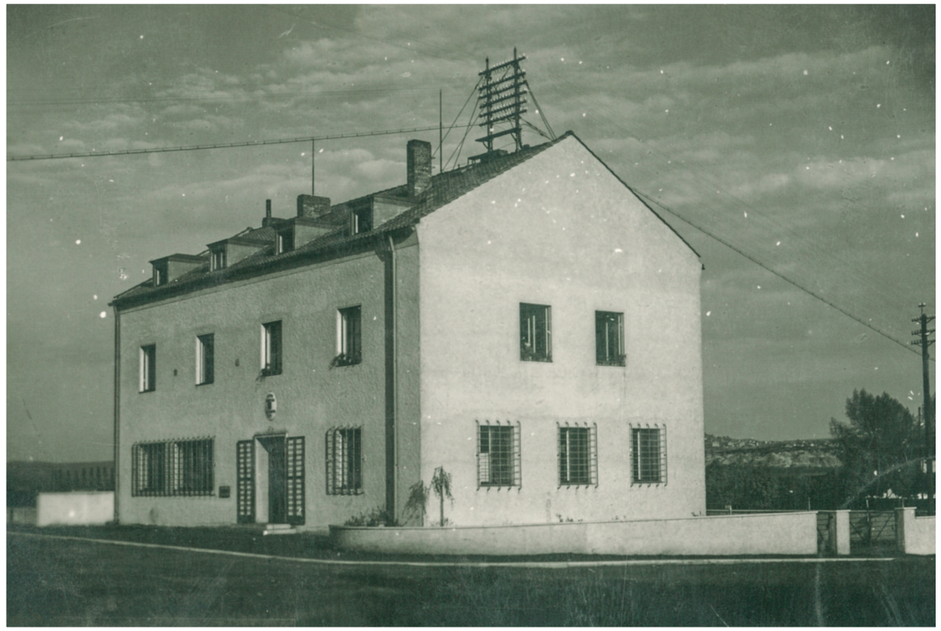
Budova chodovského kina a divadla v roce 1930...

Das Gebäude des Kinos und des Theaters in Chodov im Jahre 1930...

...a dnešní podoba objektu.

...und dasselbe Objekt heute.

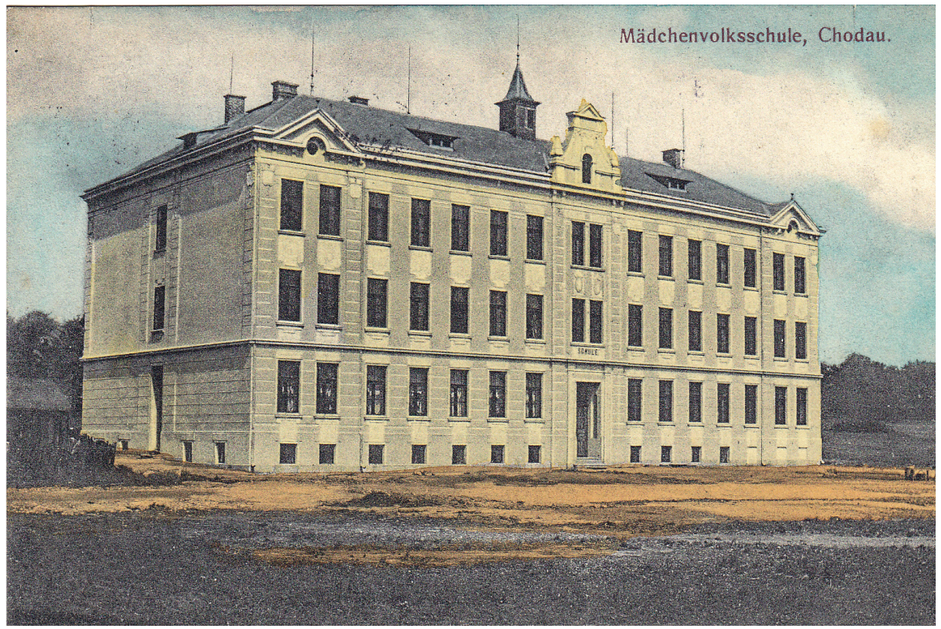
Na tehdejším Divadelním náměstí vyrostla v roce 1935 nová, moderní budova pošty...

Auf dem ehemaligen Theaterplatz entstand im Jahre 1935 ein neues Postamt...

...ve které dnes sídlí Úřad práce.

...heute befindet sich hier das Arbeitsamt.

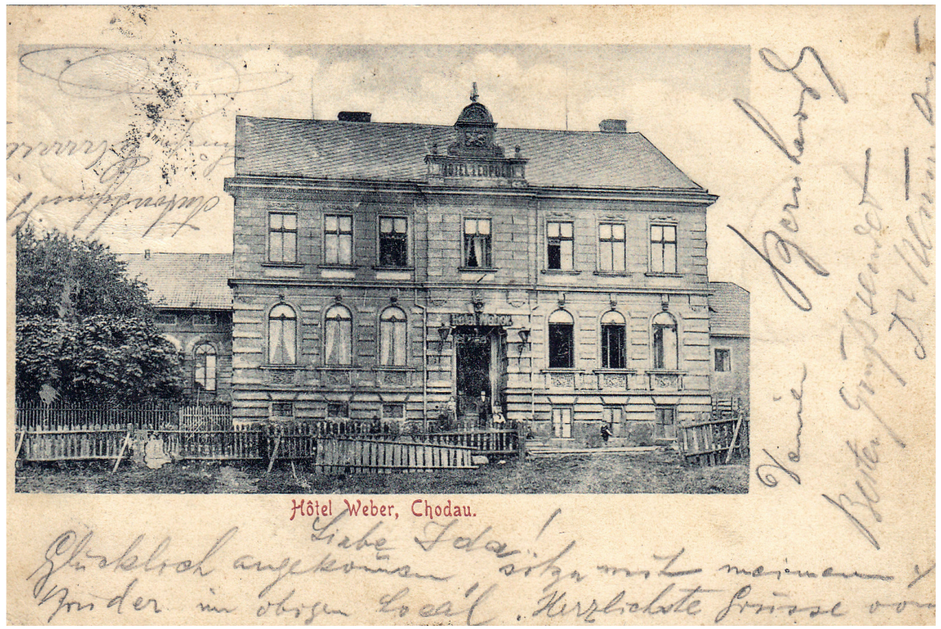
Poblíž stojící budova dívčí školy byla vystavěna v letech 1910-1911...

Das in der Nähe stehende Gebäude der Mädchenschule wurde in den Jahren 1910–1911 erbaut...

...a dnes v ní sídlí Gymnázium a Střední odborná škola Chodov.

...heute sind hier ein Gymnasium sowie die Mittlere Fachschule Chodov untergebracht.

Nejstarším chodovským hotelem byl v roce 1888 vystavěný hotel Leopold, na pohlednici z roku 1905...

Das älteste Hotel in Chodov war das 1888 erbaute hotel Leopold, hier auf einer Postkarte aus dem Jahre 1905...

...a stejný objekt v Karlovarské ulici v současnosti.

...und dasselbe Objekt in der Straße Karlovarská heute.

Tovární ulice na snímku z roku 1943…

Die Fabrikstraße auf einem Bild aus dem Jahr 1943…

…pohled ze stejného místa dnes.

…und der Blick von derselben Stelle heute.

Tovární ulice po výstavbě panelových domů, ale ještě před modernizací komunikace...

Die Straße Tovární nach der Errichtung der Plattenbauten, aber noch vor der Modernisierung der Straße...

...a pohled na stejnou ulici v roce 2018.

...und der Blick auf dieselbe Straße im Jahre 2018.

Na místě zbořeného Štěříkova statku v Tovární ulici vzniklo chodovské autobusové nádraží...

An der Stelle der abgerissenen Štěřík-Hofs in der Straße Tovární entstand der Chodov-Busbahnhof...

...chodovský autobusový terminál v současnosti.

...das Chodov-Busterminal heute.

Nejstarší chodovská lékárna, pozdější pivnice Sportka, patřila k nejkrásnějším domům města.

Die älteste Apotheke in Chodov, die spätere Bierkneipe „Sportka“, gehörte zu den schönsten Häusern der Stadt.

Na jeho místě je dnes panelový dům v ulici Dukelských hrdinů.

An derselben Stelle steht heute ein Plattenbau in der Straße Dukelských hrdinů.

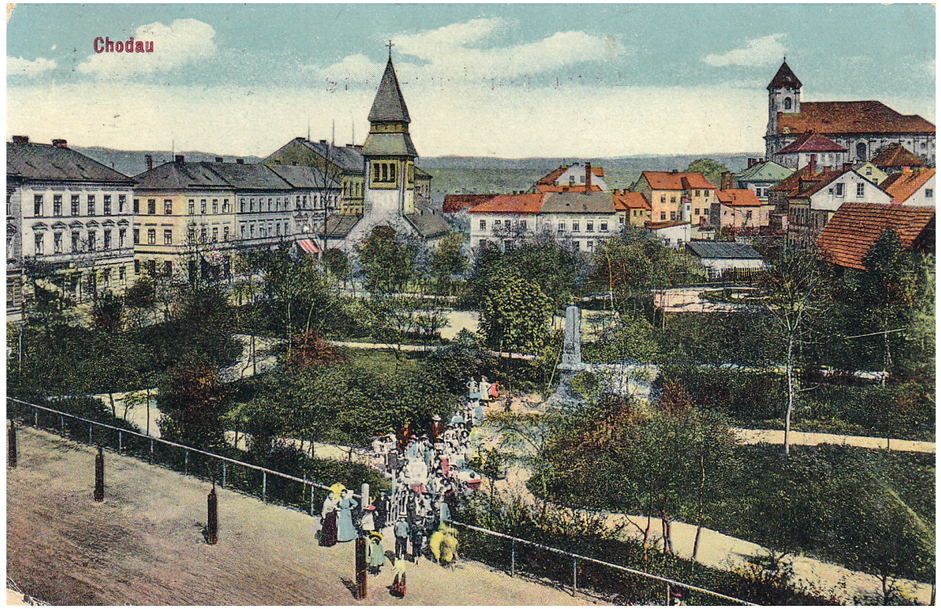
Ulice Dukelských hrdinů (tehdy Fenklova ulice) s původní činžovní zástavbou v roce 1935...

Die Straße Dukelských hrdinů (ehemals Fenklova ulice) mit den ehemaligen Mietshäusern im Jahre 1935...

...a stejná ulice v roce 2018.

...und dieselbe Straße heute (2018).

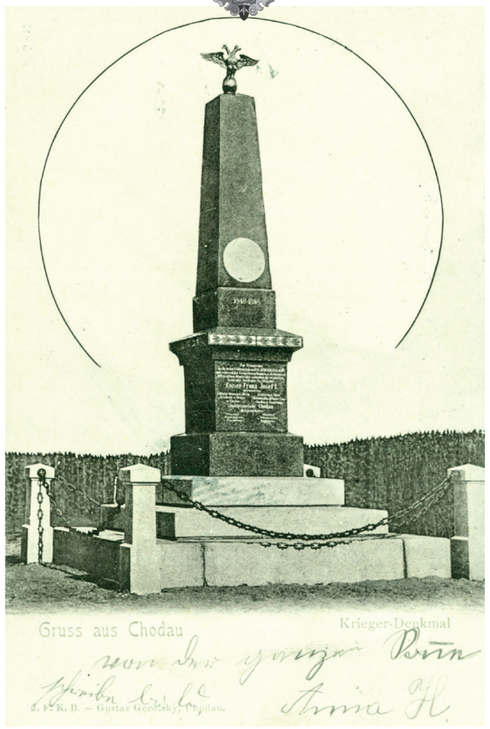
Městský park, založený v roce 1894 starostou Karlem Fenklem na pohlednici z roku 1910...

Der 1894 durch den Bürgermeister Karel Fenkl gegründete Stadtpark auf einer Postkarte aus dem Jahr 1910...

...a městský park v současnosti.

...und der Stadtpark heute.

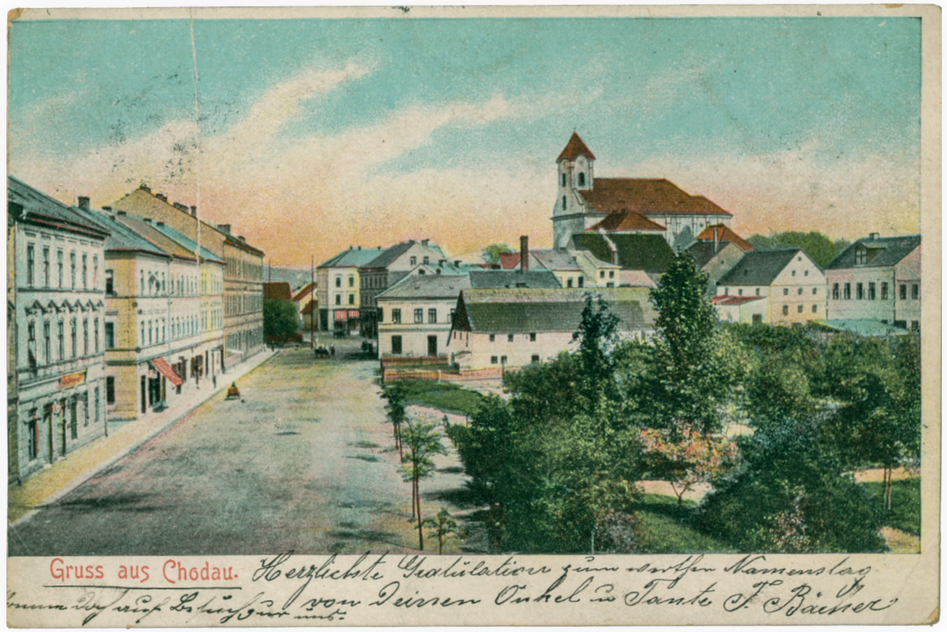
Památník obětem válek v městském parku vznikl v roce 1898 k výročí 50 let vlády Františka Josefa I. ...

Das Kriegsopferdenkmal im Stadtpark entstand 1898 zum 50. Regierungsjubiläum Franz Joseph I. ...

...a svému účelu slouží po obnově v roce 1998 dodnes.

...und es dient seinem Zweck nach der Renovierung im Jahre 1998 bis heute.

Před výstavbou evangelického kostela v roce 1906 stál na jeho místě barokní statek.

Vor dem Bau der evangelischen Kirche im Jahre 1906 stand an ihrer Stelle ein barocker Hof.

Evangelische Kirche zum heiligen Kreuz in Chodau.
(Pfarrsprengel Karlsbad.)
Grundsteinlegung 4. Juni 1906.

Evangelický kostel vznikl v pseudoromànském stylu podle návrhu architekta Julia Zeißiga z Lipska…

Die evangelische Kirche entstand im pseudoromanischen Stil nach einem Entwurf des Architekten Julius Zeißig aus Leipzig…

Položení základního kamene nového evangelického kostela v roce 1906.

Die Grundsteinlegung der neuen evangelischen Kirche im Jahre 1906.

Evangelický kostel „Svatého Kříže“ v roce 1940…

Die evangelische Kirche „Zum Heiligen Kreuz“ im Jahre 1940…

…a dnešní ulice Dukelských hrdinů s kostelem v současnosti.

…und die Straße Dukelských hrdinů samt Kirche heute

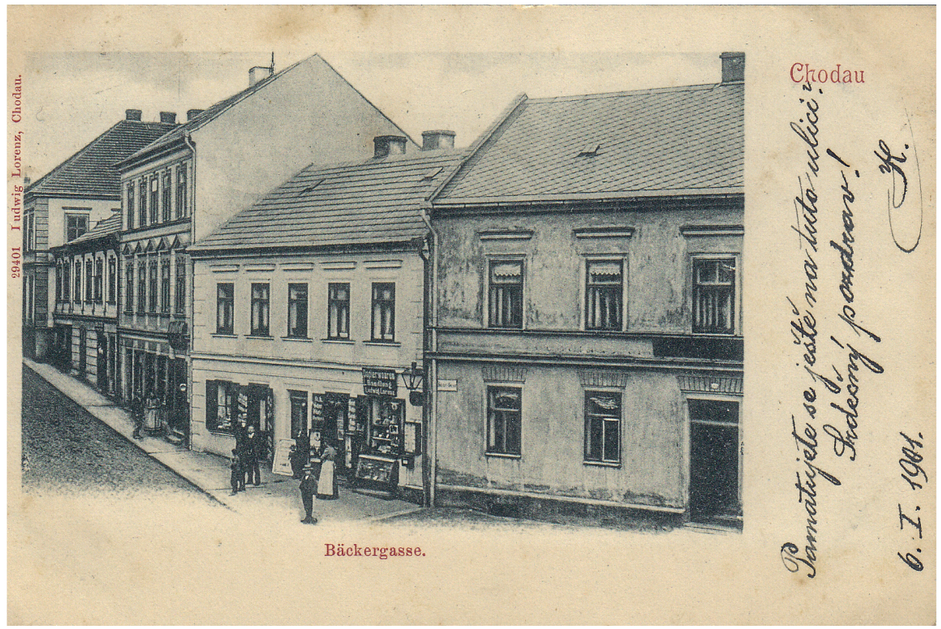
Budova školy vznikla spojením dvou objektů z let 1888 a 1898 a svému účelu sloužila až do roku 2017.

Das Schulgebäude entstand durch die Verbindung zweier Objekte aus den Jahren 1888 und 1898 und diente seinem Zweck bis zum Jahr 2017.

Dnes čeká na rekonstrukci a nové využití.

Heute wartet es auf Renovierungsarbeiten und auf einen neuen Nutzungszweck.

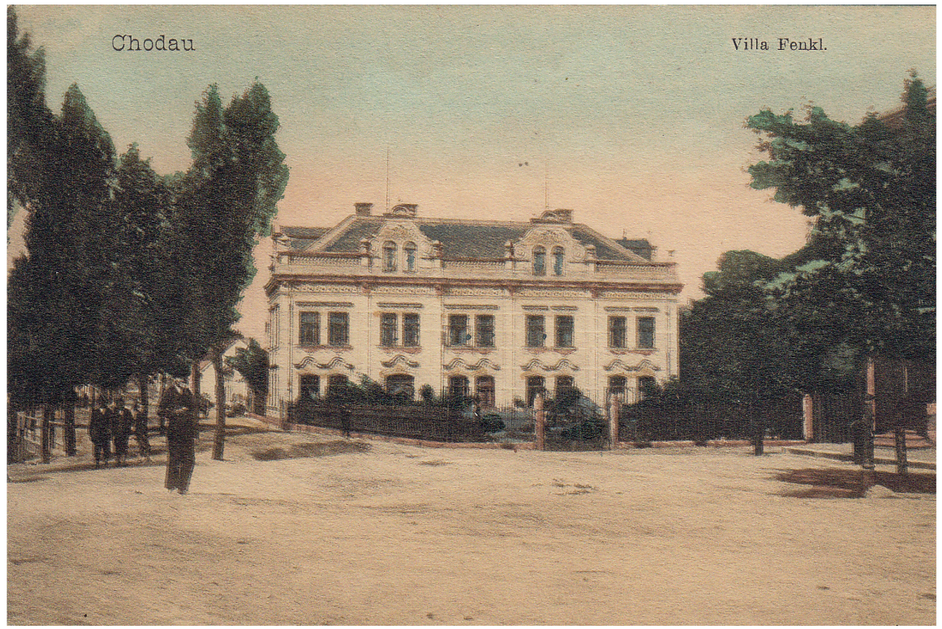
Pekařská ulice (později Puchmajerova) naproti školní budově v roce 1901...

Bäckergasse (später Puchmajerova) gegenüber dem Schulgebäude im Jahre 1901...

...a stejné místo s novou zástavbou v roce 2018.

...und dieselbe Lokalität mit Neubauten heute (2018).

Jednou z budov starého Chodova, které musely ustoupit nové zástavbě, je i vila prvního starosty Karla Fenkla...

Eines der zerstörten Gebäude des historischen Chodov ist die Villa des ersten Bürgermeisters Karel Fenkl...

... na jejímž místě stojí dnes dům č. p. 701.

...an deren Stelle heute das Haus Nr. 701 steht.

Historický pohled z věže kostela k severu na smolnický kopec, v popředí Fenklova vila...

Historischer Blick vom Kirchenturm gen Norden auf den Smolnice-Hügel, im Vordergrund die Fenkl-Villa...

...a stejný pohled v roce 2018.

...und derselbe Blick im Jahre 2018.

Rooseveltova ulice ještě s původní zástavbou, v Poděbradově ulici již stojí nové domy (cca 1968)...

Rooseveltstraße mit den ursprünglichen Bauten, in der Straße Poděbradova stehen neue Häuser (ca. 1968)...

...stejná ulice v současnosti.

...dieselbe Straße heute.

Regulace chodovského potoka v roce 1936 v dnešní Poděbradově ulici…

Regulierung des Chodov-Bachs im Jahre 1936, in der heutigen Straße Poděbradova…

…a pohled na stejné místo v roce 2018.

…und der Blick auf dieselbe Stelle heute.

Na konci 19. století nechal starosta Karel Fenkl vybudovat novou silnici do obce Smolnice...

Am Ende des 19. Jahrhunderts ließ der Bürgermeister Karel Fenkl eine neue Straße in die Gemeinde Smolnice bauen...

...a na jejím počátku nechal vybudovat činžovní domy pro své zaměstnance (dnešní hotel Nautilus).

...und an ihrem Anfang ließ er Mietshäuser für seine Angestellten errichten (das heutige Hotel Nautilus).

Smolnická silnice se používala až do konce 60. let, kdy došlo v důsledku důlní činnosti k zániku obce Smolnice...

Die Straße nach Smolnice wurde bis Ende der 1960er Jahre genutzt, als es infolge von Bergbautätigkeit zur Auflösung der Ortschaft Smolnice kam...

...dnes silnici většina obyvatel Chodova používá k cestě na „Bílou vodu".

...heute wird die Straße von den meisten Einwohnern Chodovs für die Anfahrt zum „Weißwasser" benutzt.

Na počátku 60. let se tvář Chodova zásadně změnila vlivem panelové výstavby. Zde park ČSM v roce 1967...

Zu Beginn der 1960er Jahre erfuhr Chodov wegen des Baus von Plattenbauten beträchtliche Veränderungen. Hier der ČSM-Park im Jahre 1967...

...a pohled na stejný park v roce 2018.

...und ein Blick auf denselben Park im Jahre 2018.

V roce 1966 byl otevřen na sídlišti obchodní dům Družstevník, který byl do 90. let největším nákupním centrem...

Im Jahre 1966 wurde in der Plattenbausiedlung das Einkaufszentrum „Družstevník“ eröffnet, das bis in die 1990er Jahre hinein das größte Einkaufszentrum darstellte...

...objekt bývalého OD Družstevník v roce 2018.

...das Gebäude des ehemaligen Einkaufszentrums „Družstevník“ im Jahre 2018.

Až počátkem 80. let bylo vybudováno tehdy moderní kulturní středisko…

Erst zu Beginn der 1980er Jahre wurde das damals moderne Kulturzentrum errichtet…

…dnešní kino Malá scéna a Kulturní a společenské středisko (KASS).

…das heutige Kino „Malá scéna“ und das Kultur- und Gesellschaftszentrum (KASS).

Nádražní ulice v 60. letech 20. století…

Die Straße Nádražní in den 1960er Jahren…

…a stejná ulice a stejné místo dnes.

…und dieselbe Straße heute.

Důležitou dopravní tepnou byla Hlavní ulice, později Masarykova...

Eine wichtige Verkehrsader war die Straße Hlavní, später Masarykova...

...během druhé světové války Hitlerova...

...während des Zweiten Weltkriegs Hitlerstraße...

...po válce Fučíkova...

...nach dem Krieg Fučíkova...

...a dnes ulice U Porcelánky.

...und heute U Porcelánky.

Pohled na centrum města koncem 80. let...

Ein Blick auf das Stadtzentrum am Ende der 1980er Jahre...

...a Staroměstská ulice v roce 2018.

...und die Straße Staroměstská im Jahre 2018.

Miloš Bělohlávek

Chodovské proměny

Vydalo Město Chodov v roce 2018 v počtu 1500 ks

Texty a překlady: Miloš Bělohlávek

Historické fotografie poskytli: Archivy měst Chodov a Waldsassen, Miloš Bělohlávek, Anelinde Bezdecny, Armin Knauer, Waltraud Meinlschmidt, Josef Moder, Jan Nedvěd, Zdeněk Pergl

Současné fotografie: Miloš Bělohlávek, Martin Lehečka, Jaromír Péc

Tisk a grafické zpracování: leben.cz

Nejstarší známé vyobrazení Chodova z roku 1882.

Das älteste bekannte Bild von Chodov aus dem Jahr 1882.

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)